

CYNLLUN GWEITHREDU RHYWOGAETH:

Llun / Photos: Ceoffi Liles

Lloches ddefrydol i ddyfrgwn ar lan dŵr. Ideal waterside cover for otters.

Y Dyfrgi

Lutra lutra

Disgrifiad / Ecoleg

Mae dyfrgwn i'w cael ym mhob cynefin dŵr (dŵr croyw a'r môr) ac maent yn bwyta pysgod ac amffibiaid yn bennaf. Maent yn cysgu ac yn gorffwys mewn gwahanol safleoedd diogel (e.e. ceudyllau gwreiddiau coed, prysglwyni, gwelyau mewn corslwyni). Mae dyfrgwn yn byw ar eu pennau eu hunain a gall eu tiriogaeth ymestyn yn bell (hyd at 40km o ddyfrffordd i ddyfrgi gwryw) ac felly mae'n debygol y bydd dwysedd y boblogaeth yn denau yn y rhan fwyaf o lefydd. Yng Nghymru caiff y rhai bach eu geni yn yr Hydref a'r Gaeaf a byddant yn dibynnu ar y fam am 12 mis bron. Y llyfdd bridio delfrydol yw ardaloedd lle mae digon o brysglwyni i'w cuddio, lle nad oes perygl llifogydd ac mae digon o fwyd wrth law.

Dosbarthiad yng Ngheredigion

Mae niferoedd y dyfrgi wedi cynyddu'n gyson ers dechrau'r 1980au a bellach maent i'w cael ym mhob system dŵr croyw ac yn yr aberoedd a rhannau o'r arfordir. Mae'n ymddangos eu bod yn bridio'n llwyddiannus ar draws y sir ond er hynny mae'n bosib, er engraifft nad oes ond saith o ganolfannau bridio yn nalgylch Afon Teifi.

Ffactorau sy'n cyfrannu at y dirywiad yng Ngheredigion

- Dirywiad mawr yn niferoedd y llysywod, eu prif ffynhonnell fwyd, yn afonydd Ceredigion;
- Effaith andwyol dip defaid pyrethroid synthetig ar bysgod;
- Perygl i safleoedd bridio diogel;
- Nifer cynyddol o ddyfrgwn yn cael eu lladd ar ffyrdd Ceredigion.
- Pwysau ar gynefinoedd afonydd oherwydd gwaith peirianyddol, amaethyddiaeth a datblygu

Beth sy'n digwydd yn lleol?

- Mae Arolwg Dyfrgwn Cymru'n arolygu dalgylchoedd Ceredigion bob saith mlynedd.
- Mae Ymgynghoriaeth y Dyfrgwn wedi cynnal arolygon ynghylch y defnydd y bydd dyfrgwn yn ei wneud ar yr arfordir a'r aberoedd a llwyddiant bridio yn nalgylch Afon Teifi ar gyfer Cyngor Cefn Gwlad Cymru ac eraill.
- Mae Afon Teifi'n Ardal o Ddiddordeb Gwyddonol

SPECIES ACTION PLAN:

Llun / Photo: Andy Rouse

Otter

Lutra lutra

Description/ Ecology:

Otters use every type of water habitat (freshwater and marine), and feed mainly on fish and amphibians. They sleep and rest up in a variety of secure sites (e.g. tree root cavities, scrub thickets, couches in reedbeds). Otters are solitary and occupy large home ranges (up to 40km of waterway for a male) so population densities on most catchments are likely to be low. In Wales, most cubs are born during autumn and winter and are dependant on their mother for almost 12 months. Ideal breeding sites are large areas of undisturbed dense cover, free from flood risk and within reach of an abundant food supply.

Distribution in Ceredigion

Otter populations in Ceredigion have risen steadily since the early 1980s and they are now widespread within all freshwater systems and estuaries, and utilise parts of the coast. They appear to be breeding successfully throughout the county but even so, there may be only seven breeding centres within the Teifi catchment for example .

Factors affecting otters in Ceredigion.

- A major decline in numbers of eel, the major food source, returning to Ceredigion's rivers;
- The negative impact of synthetic pyrethroid sheep dips on fish populations;
- The vulnerability of secure breeding sites;
- The increasing numbers of otters killed on roads in Ceredigion.
- Pressure on riparian habitat due to engineering works, agriculture and development

What is being done locally?

- The Otter Survey of Wales covers Ceredigion catchments every seven years.
- The Otter Consultancy has carried out surveys

Arbennig ac mae'n Ardal Gadwraeth Arbennig yn rhannol oherwydd y dyfrgwn.

- Rheolir cynefinoedd fel rhan o gynlluniau amaethyddol amgylcheddol, trwy gytundebau rheoli Ardaloedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig a chynlluniau pysgota.
- Ystyrir anghenion y dyfrgwn trwy'r broses gynllunio a phrosesu caniatâd Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru.
- Mae'r Grŵp Llywio Dyfrgwn a Ffyrdd yn ymchwilio damweiniau marwol eraill ar y ffyrdd a bu'n ymgyrchu dros roi mesurau lliniaru ar waith (e.e. tanffyrdd, sarnau a ffensys) fel y caiff llai o ddyfrgwn eu lladd;

Targedau

- Nodi safleoedd bridio'r dyfrgwn
- Cynnal a chynyddu poblogaeth fridio'r dyfrgwn
- Cynnal a chynyddu niferoedd a dosbarthiad y safleoedd bridio
- Cynnal a chynyddu arwynebedd a safon y cynefinoedd

Beth allwch chi ei wneud i helpu

- Os gwelwch chi ddyfrgwn byw rhwch wybod i'r cofnodydd mamaliaid tommo@ceredigion.gov.uk neu Ymddiriedolaeth Bywyd Gwylt De a Gorllewin Cymru (01239 621212).
- Rhwch wybod i Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru os gwelwch chi ddyfrgwn wedi eu hanafu ar y ffyrdd 0845 130 6229
- Rheolwch eich tir (pyllau, afonydd, nentydd, coetiroedd a phrysgwydd) mewn modd cydnaws i'r dyfrgwn. Mae cyngor ar gael ynghylch rheoli cynefinoedd gan Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru a Chyngor Cefn Gwlad Cymru.

Rhagor o wybodaeth

- Gweler tabl camau gweithredu (cynllun gweithredu'r Dyfrgi) am fanylion y camau gweithredu lleol. Gofyn i'r Swyddog Bioamrywiaeth am fanylion.
- Cynllun Gweithredu Dyfrgwn y Deyrnas Gyfunol (ar gael ar www.ukbap.org.uk).
- Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol Ceredigion (ar gael ar www.ceredigion.gov)
- Arolwg Dyfrgwn Cymru 2002 (Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru 2004)
- Swyddog Bioamrywiaeth, Adain yr Arfordir a Chefn Gwlad, Adran y Gwasanaethau Amgylcheddol a Thai, Cyngor Sir Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron SA46 0PA biodiversity@ceredigion.gov.uk 01545 570 881

Partner arweiniol: Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru, Maes Newydd, Llandarcy, Nedd Port Talbot, SA10 6JQ. Ffôn 01792 325624

Dyddiad y cynllun: G Liles, Ymgynghoriaeth y Dyfrgwn 2006

Cysylltiadau â chynlluniau eraill: Mae'r modd y rheolir rhai o'r rhywogaethau a'r cynefinoedd eraill yn gydnaws a'r modd y rheolir eiddo'r dyfrgi e.e. llygoden y dŵr, porffydd rhos.

into otter usage of coast & estuaries and breeding success on the Teifi catchment for Countryside Council for Wales (CCW) and others.

- The Afon Teifi is a Site of Special Scientific Interest (SSSI) and a Special Area of Conservation (SAC) partly because of its otter population.
- Habitat management is undertaken as part of agri-environment schemes, through SSSI management agreements and through angling initiatives.
- Consideration of otter requirements is given through the planning process and EAW consenting processes.
- The Otter and Roads Steering Group investigates otter road mortality incidents and pushes for the installation of mitigation measures (e.g. otter underpasses, ledges and fencing) to reduce otter losses;

Targets

- Identify otter breeding sites
- Maintain and increase breeding otter population
- Maintain and increase numbers and distribution of breeding sites
- Maintain and increase area & quality of supporting habitat

What you can do to help.

- Report all live otter sightings to the mammal recorder tommo@ceredigion.gov.uk or the Wildlife Trust South and West Wales (01239 621212).
- Report otter road casualties to EAW 0845 130 6229
- Manage your land (ponds, rivers, streams woodland & scrub) sympathetically for otters. Advice on habitat management for otters is available from the EAW and CCW.

Further information

- Actions table (Otter action plan) for details of local action. Ask Biodiversity Officer for details.
- UK Otter Action Plan (available on www.ukbap.org.uk)
- Ceredigion Local Biodiversity Action Plan (available on www.ceredigion.gov.uk)
- Otter Survey of Wales 2002 (Environment Agency Wales 2004)
- Biodiversity Officer, Coast & Countryside Section, Department of Environmental Services and Housing, Ceredigion County Council, Penmorfa, Aberaeron SA46 0PA biodiversity@ceredigion.gov.uk 01545 570881

Lead Partner The Environment Agency Wales, Maes Newydd, Llandarcy, Neath Port Talbot, SA10 6JQ. Tel 01792 325624

Date of plan: G Liles, Otter Consultancy 2006

Links to other plans: Management for some other species and habitats is compatible with that for otter e.g. water vole, rhos pasture.